

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în vizită la Academia de Administrare Publică

Ambasador William H. Moser

William H. Moser a fost confirmat de Senatul Statelor Unite ale Americii în funcția de Ambasador al SUA în R. Moldova la 2 august 2011 și a depus jurământul la 6 septembrie 2011.

Ambasadorul Moser a avut o carieră remarcabilă în calitate de membru al Serviciului Diplomatic al SUA. Din ziua aderării la corpul diplomatic în 1984, el a activat în Ucraina, Kazahstan, Egipt, Surinam și Mali.

Cel mai recent, Ambasadorul

Moser a activat în calitate de asistent-adjunct al Secretarului de Stat pentru logistică și management în cadrul Departamentului de Stat al SUA. În Washington, DC, el a deținut, de asemenea, funcția de director pentru inovații și servicii de asistență globală, cea de director executiv-adjunct pentru afaceri europene și eurasiatice și de ofițer administrativ pentru Orientul Apropiat și Asia de Sud.

Fiind funcționar public devotat, Ambasadorul Moser a obținut numeroase distincții pe parcursul carierei sale pentru contribuții în afaceri internaționale, management și politici publice.

Ambasadorul Moser s-a născut și a crescut în Carolina de Nord și a obținut diploma de licență în Științe Politice de la Universitatea Chapel Hill din Carolina de Nord. Este căsătorit și are trei copii.

Moser vorbește fluent limbile germană, franceză și rusă.

Pe 9 februarie curent, **Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova, Excelența Sa dl William H. MOSER**, s-a aflat într-o vizită de lucru la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Înalțul oaspete american a fost întâmpinat de către

drul căreia dl rector Vasile Marina l-a salutat cordial pe oaspetele american, menționând, că toți ambasadorii americani acreditați la Chișinău au avut prilejul să viziteze Academia de Administrare Publică, iar mai mulți profesori și experți din SUA au pus umărul la desfășurarea procesului de instruire a funcționarilor publici și aleșilor

dl **Vasile MARINA, rector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar**, precum și de dl Oleg Balan, vicerector al Academiei, doctor habilitat, profesor universitar interimar.

Ambasadorul SUA la Chișinău a avut o întrevedere cu conducerea Academiei, în ca-

locali din republică. Rectorul Academiei a subliniat faptul că, în urma acestor contacte, a fost analizat modul de gândire al profesorilor, experților și diplomaților americani și s-a ajuns la concluzia că Statele Unite

(Continuare în pag. 3)

Flori la bustul lui Grigore Vieru

A fost poet european, dar în suflet a fost poetul neamului românesc. Forța sa a fost forța cuvântului, cu care a reușit să zdrobească imperiul răului. Așa și l-au amintit pe Grigore Vieru cei care au venit la 14 februarie să-i aducă un omagiu la bustul de pe Aleea Clasicilor din Chișinău.

„Nu întâmplător Grigore Vieru s-a născut de ziua dragostei, pentru că a fost și va rămâne pe veci unicul care a reușit să scrie atât de profund despre acest sentiment”, a spus premierul Vlad Filat.

Primarul general, Dorin Chirtoacă, și-a amintit că l-a învățat pe Grigore Vieru de mic copil, începând cu „Albinuța”, continuând mai târziu cu poezia patriotică. „Prin cuvânt poetul a reușit să promoveze ceea ce noi astăzi avem șansa să construim”, a menționat primarul.

În memoria regretatului Grigore Vieru, Uniunea Scriitorilor, împreună cu Ministerul Culturii, organizează în aceste zile diverse manifestări. Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor, a menționat că obiectivul principal al Uniunii este de a traduce opera lui Vieru în mai multe limbi ale lumii.

SUMAR

Ambasadorul SUA la Academie.....	1, 3, 4
Oficial.....	2
Colaborare mediu.....	5
Catedra științe politice și relații internaționale.....	6-7
Viața Academiei: știri pe scurt.....	8
Valori clasice universale.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Dicționar UE.....	12

Marian Lupu a avut o întrevedere cu un grup de reprezentanți ai ramurii agroalimentare

Președintele interimar al Republicii Moldova, Președinte al Parlamentului, Marian Lupu, a avut recent o întrevedere cu un grup de reprezentanți ai producătorilor agricoli, patronatului și sindicatelor din ramura agroalimentară.

În cadrul întrevederii, reprezentanții l-au informat pe Președintele interimar Marian Lupu

despre unele lacune, potrivit lor, în politica fiscală pentru anul 2012. Ei susțin că, deoarece politica fiscală pentru anul în curs a fost adoptată în termene restrânse, unele prevederi ale acesteia au potențialul de a-i dezavantaja pe producătorii agricoli autohtoni. Astfel, ei afirmă că noua politică fiscală comportă riscuri de a promova evaziunea fiscală, fiind în defavoarea producătorilor agricoli mari și mijlocii, care activează în cadrul legii și asigură cele mai mari venituri la buget.

În același context, ei au relevat că deseori întreprinderile țărănești individuale, care beneficiază de diferite înlesniri, lucrează terenuri

de zeci și sute de hectare, dar, neavând statut juridic, au liber de a contribui benevol la fondul social. Legislația imperfectă permite, astfel, creșterea evaziunii fiscale și reduce dramatic baza contribuției sociale. Vorbitorii au opinat că introducerea impozitului unic în agricultură ar remedia starea de lucruri și au solicitat suportul șefului interimar al statului pentru a soluționa și alte probleme din sectorul agroindustrial.

Președintele interimar Marian Lupu a menționat necesitatea ca autoritățile statului să acorde o atenție sporită activității și dezvoltării producătorilor agricoli autohtoni.

Șeful interimar al statului a specificat că nu trebuie să fie tolerate măsurile discriminatorii față de aceștia, rezultate din incompetența sau lenea anumitor funcționari.

Președintele interimar a mai punctat că, la subiectele discutate, a dispus efectuarea unei analize ample a stării de lucruri, cu implicarea structurilor și specialiștilor abilitați din cadrul Parlamentului, Guvernului, Președinției etc. Marian Lupu a relevat că în cazul în care rezultatele investigațiilor operate vor demonstra existența lacunelor menționate, se va proceda la elaborarea unui pachet de amendamente la actuala politică fiscală.

Sesiunea de primăvară-vară a Parlamentului va începe la 16 februarie

Prima ședință plenară a Parlamentului Republicii Moldova din sesiunea de primăvară-vară va fi convocată pe 16 februarie. Hotărâ-

rea a fost luată, joi, 9 februarie, de către Biroul permanent.

Potrivit unui comunicat de presă al Parlamentului, deputații urmează să dezbată și să aprobe mai multe proiecte prioritare. Pe ordinea de zi a ședințelor în plen din perioada 16-24 februarie figurează proiectele de hotărâre pentru aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, a Planului

de acțiuni pentru anii 2012-2013 de implementare a Strategiei naționale anticorupție pe anii 2011-2015 și proiectul de hotărâre cu privire la instituirea Zilei Naționale a Culturii.

Deputații vor examina, de asemenea, proiectul de lege privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, modificarea Legii cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, completarea Legii privind protecția socială a cetățenilor

care au avut de suferit în urma catastrofei de la Cernobîl.

Parlamentarii vor examina și proiectul de lege cu privire la modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, precum și o serie de modificări și completări la alte acte legislative.

Potrivit Regulamentului Parlamentului, sesiunea de primăvară-vară începe în luna februarie și durează până în iulie.

Vlad Filat a avut o întrevedere cu noul Ambasador al Republicii Populare Chineze în Republica Moldova, Mingtao Tong

Premierul i-a urat bun venit lui Mingtao Tong și l-a felicitat cu ocazia acreditării în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în Republica Moldova.

Vlad Filat a remarcat că relațiile moldo-chineze sunt foarte bune, menționând că, în ultimii doi ani,

acestea s-au dezvoltat foarte dinamic. Premierul și-a exprimat speranța că, pe parcursul mandatului noului Ambasador al Chinei la Chișinău, cooperarea bilaterală se va dezvolta în același ritm.

Primul-ministru a făcut o trecere în revistă a subiectelor de interes comun și a opinat că există un potențial mare în ceea ce privește cooperarea comercial-economică dintre cele două state, care urmează a fi valorificat în interesul popoarelor ambelor țări.

Vlad Filat a exprimat gratitudine pentru sprijinul acordat de China țării noastre atât prin oferirea asistenței nerambursabile,

cât și prin susținere la nivel internațional.

La rândul său, Mingtao Tong a apreciat înalt deschiderea Guvernului Republicii Moldova pentru un dialog consecvent și dinamic cu țara sa, menționând că Guvernul Chinei acordă o mare atenție relațiilor cu Republica Moldova.

Diplomatul a mai spus că se simte onorat să exercite misiunea de Ambasador al Republicii Populare Chineze în Republica Moldova anume în perioada în care cele două state marchează aniversarea a 20-a de la stabilirea relațiilor diplomatice.

Diplomatul chinez a optat

pentru extinderea în continuare a cooperării dintre China și Republica Moldova atât în plan bilateral, cât și multilateral, prin acordarea sprijinului reciproc în cadrul organizațiilor internaționale.

Părțile au convenit asupra menținerii unui dialog constant și promovării relațiilor moldo-chineze în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova și ai Republicii Populare Chineze.

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova, Direcția comunicare și relații cu presa a Guvernului Republicii Moldova, Info-Prim Neo

Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în vizită la Academia de Administrare Publică

(Continuare. Început în pag. 1)

Repere ale colaborării AAP cu Ambasada SUA în Republica Moldova

Activitatea Academiei a constituit una din preocupările Excelenței Sale Marry PENDELTON, primul Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al SUA în Moldova, care a fost inițiativa unui șir de proiecte cu participarea Academiei.

A devenit o tradiție ca Ambasadorii SUA la Chișinău – E. S. Heather M. HODGES, E. S. Michael D. KIRBY, E. S. Asif J. CHAUDHRY – să se întâlnească cu audienții, masteranzii, corpul profesoral-didactic și colaboratorii Academiei.

În decembrie 2007, de comun cu Ambasada SUA la Chișinău, AAP a desfășurat proiectul pilot al cursului de instruire și perfecționare a șefilor de departamente și secții din cadrul MA-EIE al R. Moldova în domeniul planificării strategice. Cursul a fost citit de către dr. Mark MECKLER, profesor la Universitatea Portland, SUA, și profesorii AAP.

Cu concursul Ambasadei SUA și prin intermediul programului Fulbright, pe parcursul anilor 2004-2007 la AAP au fost organizate cursuri de instruire

pentru funcționarii publici moldoveni cu participarea profesorilor americani Dr. William Pammer, Dr. John Christopher Grant, Dr. Dean E. Shankle și Dr. Mark Meckler.

În aprilie 2011, Academia a fost vizitată de dna Nikki CALVANO, expert al Departamentului de Justiție al SUA, director-adjunct al Institutului de Leadership în Justiție, fiind însoțită de dna Sarah LUM, consilier juridic rezident, și dl Radu FOLTEA, consilier juridic, oficiul consilierului juridic, Ambasada SUA în R. Moldova. Scopul vizitei a presupus discutarea proiectului de elaborare a cursurilor de formare pentru procurorii în domeniul managementului și leadershipului.

În aceeași perioadă, s-a aflat în vizită la AAP dna Valerie A. COLBY, prim-secretar pentru cultură și presă al Ambasadei, unde a avut o întâlnire cu masteranzii, profesorii și colaboratorii instituției. Scopul vizitei a presupus familiarizarea participanților cu bursele și programele oferite de SUA.

ale Americii este țara, care emană lumină, democrație, adevăr, dezvoltate și progres științific.

Profesorul Vasile Marina s-a referit, de asemenea, la unele probleme funda-

să ne descurcăm în toate aceste chestiuni, a menționat dl Vasile Marina, căci este cu totul altceva când ajutorul și suportul în soluționarea unor asemenea probleme vin din partea

mentale, cu care se confruntă Republica Moldova la ora actuală, nominalizând necesitatea modificării esențiale a Constituției țării, identificarea unui

unei astfel de țări ca Statele Unite ale Americii. Sperăm la o colaborare cât mai fructuoasă, a conchis Dumnealui.

Ambasadorul SUA în Re-

mod cât mai adecvat de guvernare a țării, revizuirea sistemului electoral, precum și oportunitatea principiului de neutralitate înscris în Constituție în condițiile în care pe teritoriul țării staționează forțe armate străine.

- Am dori să ne ajutați

publica Moldova a mulțumit pentru invitația de a vizita Academia și pentru posibilitatea de a se întâlni cu profesorii și masteranzii săi, de a se pronunța în fața lor asupra unor probleme majore.

Propuneri cu privire la dezvoltarea colaborării AAP cu Ambasada SUA în R. Moldova

1. Stabilirea relațiilor de colaborare între AAP și instituțiile de profil din SUA în vederea:

- studierii și implementării metodelor avansate în pregătirea și perfecționarea funcționarilor publici;

- schimbului de informații între instituțiile vizate (schimbul de publicații științifice și metodicodidactice, efectuarea unor investigații de interes comun cu publicarea rezultatelor obținute; participarea reciprocă la conferințele științifice; elaborarea unor programe comune de realizare a stagiilor; elaborarea unor proiecte comune ce vor fi

realizate cu sprijinul fundațiilor internaționale).

2. Asistența și suportul Ambasadei în organizarea cursurilor de studiere a limbii engleze pentru profesorii și colaboratorii AAP.

3. Reluarea bunei practici de organizare în cadrul Academiei a cursurilor de instruire de către profesorii participanți în cadrul Programului Fulbright.

4. Schimbul permanent de informații între AAP și Ambasadă privind bursele de studii, granturile oferite de Statele Unite ale Americii, conferințele, manifestările culturale etc.

(Continuare în pag. 4)

Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în vizită la Academia de Administrare Publică

(Sfârșit. Început în pag. 1, 3)

- Discutăm destul de des cu liderii D-voastră politici problemele existente în Republica Moldova, a menționat dl William H.

Moser. Discuțiile trebuie să continue, căci mulți lideri moldoveni consideră că Republica Moldova trebuie să fie o țară parlamentară, pe când o bună parte din alegători se pronunță pentru ca Republica Moldova să fie o țară semiprezidențială.

În afara Chișinăului, în regiuni, oamenii zic că alegerile trebuie să se desfășoare nu numai pe liste de partid, ei doresc să-și vadă în organele eligibile și reprezentanții lor din teritoriu. Totodată, din câte cunosc, liderii D-voastră politici sunt categoric împotriva unor astfel de alegeri.

SUA prezintă un model reușit pentru mai multe idei, a subliniat ambasadorul american, dar din punctul nostru de vedere, trebuie să găsiți o opțiune proprie pentru Republica Moldova, și nu să copiați orbește ceva străin, cum se proceda pe timpul fostei URSS.

Una dintre cele mai

mari probleme pentru Republica Moldova la ora actuală o constituie, în opinia diplomatului american, fenomenul corupției și, în special, corupția oficială. În SUA democrația stă

prea bine, sistemul democratic respectiv există de peste 200 de ani. Sistemul judiciar american există și el de peste două secole și funcționează ireproșabil. Combaterea corupției în

țara Dvs. ține de reforma sistemului judiciar, care, din câte cunosc, urmează să fie realizată în timpul apropiat.

La întrevedere au mai participat dna Tatiana Șaptefrăți, director al Departamentului organizarea instruirii, doctor, conferențiar universitar, Aurelia Țepordei, director al Departamentului dezvoltare profesională, și Cristina

Pantea, șefa Secției cooperare internațională.

Diplomatul american a avut, de asemenea, o întâlnire cu audienții, masteranzii, profesorii și colaboratorii Academiei. Întâlnirea a fost inaugurată și moderată de către rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Vasile Marina.

Adresându-se asistenței cu un discurs la tema „Drepturile civile în Statele Unite ale Americii”, Ambasadorul SUA în R. Moldova, dl William H. Moser a menționat că Academia de Administrare Publică are un loc special în inima sa. Academia de Administrare Publică joacă un rol important în educarea liderilor țării D-voastră, a subliniat diplomatul american. Cel mai important lucru într-o societate este șansa de a

Americii studierii istoriei afroamericanilor, lucru care a început în anul 1926 cu o săptămână a studierii istoriei afroamericanilor. Astfel, luna aceasta este o perioadă perfectă pentru dezvoltarea drepturilor civile și a șanselor egale.

Ambasadorul american s-a mai referit în alocuțiunea sa la îndelungatul proces de proclamare, promovare și asigurare a drepturilor civile, la combaterea discriminării și violenței, la asigurarea drepturilor egale pentru minoritățile naționale și grupurile dezavantajate din SUA.

În încheierea discursului său, Ambasadorul SUA în R. Moldova a dat răspunsuri exhaustive la mai multe întrebări ale masteranzilor și profesorilor Academiei.

Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova a fost însoțit în vizita sa de dnii Ryan Aiken – asistent pentru politică și presă, precum și de Irina Colin – specialist pentru cultură și presă.

Rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Vasile Marina, i-a adresat înaltului oaspete american calde cuvinte de mulțumire pentru faptul că a vizitat Academia, pentru relatarea consistentă privind drepturile cetățenilor SUA și asigurarea respectării acestora de către societatea americană, i-a urat Dumnezeu personal, precum și întregului popor american prosperare și noi realizări.

crește a fiecărui individ. Cel care se limitează în oportunitatea de a progresa nu va putea asigura niciodată egalitatea de șanse. Din păcate, nu toate societățile conștientizează acest lucru. Țara mea, Statele Unite ale Americii, a dus o luptă lungă și grea până a ajuns la înțelegerea necesității șanselor egale.

Luna februarie este dedicată în Statele Unite ale

A fost semnat un memorandum de colaborare în vederea respectării legislației de mediu

În ziua de 2 februarie curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc ceremonia de semnare a Memorandumului de colaborare între Ministerul Mediului al Republicii Moldova și Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova privind dezvoltarea capacităților autorităților pu-

de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar, și dl Gheorghe ȘALARU, ministru al mediului al Republicii Moldova. La ceremonia de semnare a Memorandumului au participat dl Oleg Balan, vicerector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar interimar, dna Aurelia Țepordei,

Memorandumul prevede că Ministerul Mediului și Academia de Administrare Publică vor colabora în domeniul elaborării programelor de instruire și implementării cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile publice centrale și locale în domeniul protecției mediului; vor efectua un schimb de informații în domeniile gestionate; vor organiza vizite de lucru, întruniri și seminare; vor elabora un program comun de informare, educație ecologică și conștientizare publică.

În vederea asigurării unei colaborări eficiente, Ministerul Mediului și-a asumat responsabilitatea pentru delegarea specialiștilor din cadrul Ministerului pentru susținerea cursurilor de instruire, asigurarea cu material didactic necesar pentru buna desfășurare a procesului instructiv, suplینirea fondului de carte al bibliotecii Academiei cu titlurile disponibile, precum și prestarea materialelor

necesare în format electronic.

Academia de Administrare Publică, la rândul său, și-a asumat responsabilitatea pentru introducerea în planurile cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile administrației publice centrale și locale a unor cursuri cu tematică de mediu.

Memorandumul de colaborare dintre Ministerul Mediului și Academia de Administrare Publică a fost încheiat pe o perioadă îndelungată și a intrat în vigoare la data semnării.

Conducătorii Ministerului Mediului și Academiei de Administrare Publică au procedat, de asemenea, la un schimb util de opinii în vederea intensificării instruirii ecologice a personalului din organele administrației publice, diversificării formelor și metodelor de instruire și perfecționare, precum și asupra unor aspecte ale vieții social-politice, economice și spirituale ale Republicii Moldova.

blice centrale și locale în implementarea și respectarea legislației de mediu în Republica Moldova. Memorandumul a fost semnat de către **dl Vasile MARINA, rector al Academiei**

director al Departamentului dezvoltare profesională al Academiei de Administrare Publică, precum și dl Nicu Vrednic, consilier al ministrului mediului al Republicii Moldova.

Servicii publice online până în 2020

Până în anul 2020, toate serviciile publice vor putea fi accesate online. Despre aceasta au comunicat reprezentanții Centrului de Guvernare Electronică. Cetățenii vor putea accesa mai ușor informații și servicii online, vor putea achita facturile, amenzile și alte plăți, se vor putea programa la medic sau înscrie la o instituție de învățământ, își vor putea perfectă actele online și accesa bibliotecile etc.

„Servicii, date și informații mai aproape – aceasta își propune Guvernarea Electronică. Vrem să aducem serviciile electronice în casa omului, astfel ca să le poată accesa prin internet, tele-

fonul mobil sau la ghișeele interactive”, a menționat coordonatorul de comunicare, Ilona Spătaru. Serviciile electronice sunt disponibile 24/24, iar cetățenii nu vor fi nevoiți să stea la coadă sau să interacționeze cu funcționarii.

Directorul executiv al Centrului de Guvernare Electronică, Stela Mocan, a menționat că în 2012 vor fi lansate patru servicii electronice: „Aplicarea online pentru cazier judiciar”, „Online licență”, „Raportarea electronică la Compania Națională de Asigurări Medicale” și „Sistemul electronic e-Documentare normativă în construcții”. În paralel vor

fi aplicate servicii electronice în mai multe domenii. În cadrul Guvernului va fi lansat un sistem electronic de circuit al documentelor și un sistem de petiție electronică pentru cetățeni.

Coordonatorul e-Servicii, Vlad Manoil, a menționat că, odată cu implementarea acestui sistem, vor dispărea cozile interminabile la ghișee, se va reduce interacțiunea cu funcționarii și, de aici, și posibilitățile de corupție.

Centrului de Guvernare Electronică va elabora și „Portalul de servicii publice” – un ghișeu unic unde cetățenii vor avea acces la catalogul complet de servicii publice. Catalogul va prezenta

informații despre serviciile pe care le prestează statul: denumirea serviciului, de ce acte are nevoie beneficiarul, unde se poate adresa, în ce interval orar, cât costă serviciul etc.

În Moldova sunt peste 500 de servicii publice și nu toate dintre ele au echivalente electronice. Portalul de servicii publice va conține atât detalii despre servicii electronice, cât și despre cele tradiționale.

Centrul de Guvernare Electronică este o instituție publică, înființată în august 2010 de către Guvern pentru ca cetățenii să beneficieze de informații și servicii publice în regim non-stop.

Catedra științe politice și relații internaționale

Orest TĂRĂȚĂ, doctor în politologie, conferențiar universitar, șef al Catedrei

științe politice și relații internaționale. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2004. Autor și coautor a peste 30 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv al monografiei „Protocol, ceremonial, etichetă”, al studiului teoretico-aplicativ „Tratat de protocol și comportament civi-

lizat”, al articolelor științifice „Concluzii Gheorgachi – primul cod ceremonial moldovenesc. 240 ani de la apariție”, „Protocolul și ceremonialul în opera lui D. Cantemir”, „Descrierea Moldovei”, „Politica externă a Republicii Moldova și spațiul integraționist european”, coautor al articolelor „Unele considerațiuni generale privind conceptul de politici publice”, „Coeziunea socială și principiile politicii sociale” etc. Este membru al Consiliului metodic al Academiei. Predă disciplinele „Deontologia funcționarului public”, „Geopolitică”, „Procese integraționiste europene”, „Etichetă și protocol diplomatic”.

Alexandru BURIȘ, doctor habilitat în drept, profesor universitar, vicerector al Universității de Studii Europene

din Moldova, președinte al Asociației de Drept Internațional din Moldova. Autor a circa 120 de publicații, inclusiv 6 monografii și 12 manuale universitare în domeniul dreptului internațional public, dreptului diplomatic și consular,

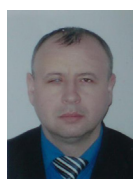
dreptului internațional cosmic, teoriei relațiilor internaționale, geopoliticii lumii contemporane, protocolului și ceremonialului diplomatic etc., dintre care vom menționa „Introducere în practica diplomatică și procedura internațională”, „Geopolitica lumii contemporane: curs de lectii”, „Teoria relațiilor internaționale”. A pregătit 6 doctori în drept. Predă disciplinele „Geopolitică”, „Diplomația parlamentară”, „Teoria și practica negocierilor internaționale”.

Gheorghe CĂLDARE, doctor în istorie, conferențiar universitar.

La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2007. Activitate de cercetare și publicații: Interesul național în politica externă a Republicii Moldova. Autor și coautor a peste 40 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv „Probleme de securitate în bazinul Mării Negre la început de nou mileniu”, „Politica externă: aspecte teoretice și practice” în manualul „Politologie”. Autor și membru al colegiului științific al revistei „Moldova” – publicație a MAEIE al Republicii Moldova. Predă disciplinele „Probleme actuale ale politicii externe a Republicii Moldova”, „Diplomația practică”.

didactice, inclusiv „Probleme de securitate în bazinul Mării Negre la început de nou mileniu”, „Politica externă: aspecte teoretice și practice” în manualul „Politologie”. Autor și membru al colegiului științific al revistei „Moldova” – publicație a MAEIE al Republicii Moldova. Predă disciplinele „Probleme actuale ale politicii externe a Republicii Moldova”, „Diplomația practică”.

Victor JUC, doctor în filozofie, conferențiar universitar.

La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2004. Autor a peste 200 de publicații științifice, inclusiv șase monografii și manuale elaborate în colectiv. Cele mai relevante publicații științifice pot fi considerate „Răspunderea statelor și persoanelor în dreptul internațional”, „Ideologia iluministă din Moldova”, „Constituirea statului

Republica Moldova. Viața politică în anii 1989-1991”, „Viața politică în Republica Moldova după proclamarea independenței”, „Conceptiile filozofice ale lui Vasile Lașcu”, „Statutul ontologic al științei relațiilor internaționale”, „Sisteme politice tranzitorii din Europa de Sud-Est” (studiu comparat), „Edificarea relațiilor internaționale postrăzboi rece: aspecte teoretico-metodologice și replieri geostrategice”. Predă disciplinele „Istoria diplomației și a relațiilor internaționale” și „Teoria relațiilor internaționale”.

Vlad CĂNTÎR, magistrul, lector superior universitar, președinte al Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile

Publice din Republica Moldova

(SINDASP). La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 1999. Activitate de cercetare și publicații: Constituirea și gestionarea imaginii autorităților publice. Autor al manualului „Metode și tehnici de instruire participativă”, precum și al zeci de articole

Misiune

Catedra științe politice și relații internaționale asigură realizarea activităților organizatorice, instructive și metodicodidactice în problemele stringente din domeniul științelor politice și relațiilor internaționale. Catedra urmărește finalitatea formării unei noi mentalități la masteranzi în concordanță cu procesele reformatoare, democratice

care au loc în societatea moldovenească orientată spre integrarea europeană, precum și de a oferi condiții optime celor care studiază în asimilarea cunoștințelor socioumanistice, necesare pentru realizarea cu succes a activității în structurile administrației publice, misiunile diplomatice, organismele regionale și internaționale.

Breviar istoric

Catedra științe politice și relații Internaționale a fost înființată în octombrie 2011, ca subdiviziune structurală

aparte, în urma contopirii Catedrelor științe sociopolitice și relații internaționale.

Direcții de activitate

- planificarea, organizarea și realizarea procesului didactic;
- perfecționarea continuă a programelor analitice la discipline;
- asigurarea calității studiilor prin îmbinarea metodelor clasice și moderne de predare;
- evaluarea activităților didactico-metodice și formularea unor noi viziuni de organizare a procesului didactic;
- pregătirea și perfecționarea

cadrelor științifico-didactice;

- organizarea cercetărilor științifice pe domenii concrete în corespundere cu necesitățile vitale ale țării;
- participarea cu comunicări la lucrările conferințelor științifice naționale și internaționale;
- încadrarea în programele și proiectele internaționale;
- pregătirea și editarea literaturii metodicodidactice și științifice.

științifice: „Unități elementare de cunoaștere”, „Fenomenul Francofonia”, „Bazele integrării europene în sistemul de pregătire a funcționarilor publici”, „Limba franceză – limbă de comunicare în mediul european”, „Identificarea situațiilor comunicative în administrarea

publică în context sociocultural”, „Specificul lingvistic al predării limbii franceze funcționarilor publici”, „Formarea lingvistică în franceză a funcționarilor publici din Republica Moldova”. Profesor de limba franceză.

(Continuare în pag. 7)

Catedra științe politice și relații internaționale

(Sfârșit. Început în pag. 6)

Personalul catedrei

În prezent, în cadrul catedrei activează: doi doctori habilitați, profesori universitari; șapte doctori conferențieri universitari; doi doctori, lectori superiori. Printre profesorii de la catedră unul deține gradul de ambasador și unul de consilier diplomatic; patru persoane activează în

cadru diferitelor proiecte internaționale; cinci colaborează în prezent cu organizațiile internaționale nonguvernamentale: Centrul de informare și documentare NATO în Moldova, IDIS „Viitorul”, Asociația pentru politică externă, Centrul Pro Marshall din Moldova etc.

Procesul de studii

Procesul de studii în relații internaționale se desfășoară în baza criteriilor procesului de la Bologna la ciclul II – studii de masterat - domeniul general de studiu, codul – 31 științe politice; numărul total de credite de studiu – 120, titlul obținut – master în

relații internaționale, forma de organizare a învățământului – zi și fără frecvență, durata studiilor – doi ani și, respectiv, 2,5 ani.

Programa de masterat la Relații internaționale cuprinde masteratul de profesionalizare și cel de cercetare.

Tema de cercetare științifică

Probleme actuale ale integrării europene a Republicii Moldova.

Dirjecțiile de cercetare științifică a membrilor catedrei se realizează după cum urmează:

Probleme actuale ale politicii externe a Republicii Moldova; evoluția diplomației moldovenești prin prisma integrării europene; Republica Moldova în contextul geopolitic contemporan; securitatea internă și internațională a

Republicii Moldova; dimensiunea relațiilor internaționale contemporane și impactul lor asupra ordinii mondiale; globalizarea ca fenomen și consecințele acesteia asupra sistemului de securitate națională; Republica Moldova în cadrul proceselor multiculturale europene; Republica Moldova și procesele demografice de pe mapamond; manifestarea umanismului în politică; socializarea și cultura politică.

Constantin SOLOMON, doctor habilitat în științe politice, profesor universitar.

Domeniu de activitate științifică: Științe politice; Instituționalizarea sistemului politic democratic în Republica Moldova. A participat cu referate și comunicări științifice la 48 foruri științifice internaționale și

naționale. În ultimii ani de activitate în școala superioară a elaborat și a publicat peste 100 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv 2 monografii, 50 de articole de sinteză, 78 de articole în reviste de circulație națională și internațională. Președinte al Comisiei de Experți a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare. Laureat al Premiului de Stat în domeniul științelor sociumanistice.

Ana GOREA, doctor în filologie, conferențiar universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2007. Activitate de cercetare și publicații: Lingvistică generală; Filologie germanică; Metodică predării limbilor străine. Autor a circa 50 de lucrări științifico-metodi-

ce, manuale, monografii: Explicarea irealității în limba engleză; Verbul limbii engleze; Manual de limba engleză pentru clasa 2-a; Predarea și învățarea limbii prin comunicare. Ghidul profesorului; CD: Să învățăm împreună; Curriculum național la limbi străine etc. Predă limba engleză aplicată în domeniul administrării publice, managementului și relațiilor internaționale.

Silvia DULSCHI, doctor în istorie, lector superior universitar. La Academia de Administrare Publică lucrează din anul

2008. Autor și coautor al peste 30 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv „Aspecte ale programului și activității Partidului Socialist-Revoluționar în Basarabia

în perioada revoluției din 1905-1907”, „Securitatea demografică a Republicii Moldova în condițiile globalizării: probleme și priorități”, „Obiective și politici ale administrării publice în Republica Moldova în condițiile crizei demografice”. Participantă la 15 conferințe teoretico-științifice și științifico-practice naționale și internaționale. Predă disciplina „Evoluția diplomației naționale și internaționale”.

Rodica RUSU, doctor în științe politice, conferențiar universitar interimar. La

Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2008. Autor a peste 30 de lucrări științifice și metodicodidactice, inclusiv cursul de lecții „Cultura politică”, articolele „Valori politice europene: determinare de

concept”, „Aspecte ale dilemei civilizaționale ale tineretului din Republica Moldova”, „Evoluția orientărilor și valorilor social-politice în societatea moldovenească”. Participantă la mai mult de 10 conferințe teoretico-științifice naționale și internaționale la Chișinău, Sibiu, Oradea (România), Ekaterinburg, Mahacikala, Saransk (Federația Rusă). Cursuri și seminare: „Politici europene”, „Cultura politică”, „Globalistica”.

Stela SPÎNU, doctor în filologie, conferențiar universitar, magistrul în relații internaționale. La

Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2009. A publicat peste 30 de articole și studii, inclusiv 3 monografii: „Graiurile românești din Sud-Vestul Basarabiei” (studiu sociologic), „Grai-

urile românești din Nord-Estul Republicii Moldova”, „Terminologia vitivinicola în graiurile românești”. Coautor al „Atlasului lingvistic român pe regiuni. Basarabia, Nordul Bucovinei, Transnistria”, pentru care i s-a acordat Premiul Academiei Române. Predă disciplinele „Culturi și civilizații europene”, „Etnopolitica și glotopolitica contemporană”, „Managementul proiectelor internaționale”.

Ala PLEȘCO, lector superior universitar. La

Academia de Administrare Publică lucrează din anul 2005. Activitate de cercetare

și publicații: Polisemy and international words; Teaching English in multi-level groups; Deductive or inductive approach while teaching English; Evaluation criteria; Alegeri, выборы, election(s), election. Profesoară de limba engleză.

Aurelia PLĂMĂDEALĂ, master în management, lector superior universitar. La

Academia de Administrare Publică lucrează din anul 1999. Autor și coautor al unui număr de circa 10 lucrări științifice și metodicodidactice. Tema de cercetare – dez-

voltarea comunicării publice prin instruirea lingvistică și metode participative. Publicații de ultimă oră: „Exerciții de prezentare”, „Mass-media în limba engleză ca aspect important în instruirea funcționarilor publici”, „Limba engleză în formarea stilului individual al funcționarului public în contextul integrării europene”. Este profesoară de limba engleză.

• **PE 1 FEBRUARIE CURENT**, a avut loc ședința ordinară a Catedrei știința administrației, în cadrul căreia au fost examinate mai multe chestiuni, dintre care vom menționa: cu privire la rezul-

tatele activității catedrei în semestrul I al anului de studii 2011-2012; cu privire la activitatea științifică a catedrei în anul 2011; cu privire la planul activității științifice a catedrei pentru anul 2012; cu privire la examinarea și aprobarea temelor tezelor de doctorat și a conducătorilor de doctorat; cu privire la rezultatele sesiunii de iarnă la secția de zi. Dl Andrei Groza, doctor, conferențiar, șef al Catedrei știința administrației, a remarcat atitudinea principală și interesată a profesorilor catedrei față de chestiunile examinate.

• **PE 9 FEBRUARIE a.c.**, dna **Rodica RUSU, doctor în științe politice, conferențiar universitar interimar**, a susținut în fața masteranzilor grupei 129 (frecvență redusă) o oră cu acces public la cursul „Globalistica”, specialitatea Relații internaționale, tema: „Asigurarea cu resurse energetice (petrolul) – problemă globală”. Dl Teodor Popescu – doctor în istorie, conferențiar universitar, Silvia Dulschi – doctor în istorie, lector superior universitar, precum și Aurelia Plămădeală – lector

superior universitar, care au asistat la această oră, au dat o apreciere înaltă formelor și metodelor utilizate de profesor în realizarea prelegerii, precum și conținutului însuși, care a abundat în exemple

concludente, cifre și date dintre cele mai actuale.

• **ÎN PERIOADA 6-10 FEBRUARIE a.c.**, la Academia de Administrare Publică au fost organizate două cursuri de dezvoltare profesională la comanda de stat și un curs

finanțat din Fondul fiduciar multidonor. Primul curs - „**Adaptarea și integrarea în funcția publică**” - a fost destinat instruirii funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale (APC); cel de-al doilea curs - „**Dezvoltarea abilităților de extindere a atribuțiilor de serviciu**” - a fost destinat personalului cu funcții de conducere din ca-

drul autorităților APC; cursul finanțat din Fondul fiduciar multidonor - „**Evaluarea politicilor**” - a fost și el destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților APC.

• **ÎNTRE 13 ȘI 17 FEBRUARIE CURENT**, la Academia de Administrare Publică s-au desfășurat două cursuri de dezvoltare profesională la comanda de stat - „**Managementul autorității administrației publice locale**”, destinat primarilor și viceprimarilor satelor și comunelor nou-aleși, și „**Dezvoltarea abilităților de exercitare a atribuțiilor de serviciu**” pentru specialiștii din cadrul direcțiilor raionale agricole și un curs finanțat din Fondul fiduciar multidonor, „**Managementul și elaborarea programelor/proiectelor**”, destinat personalului

cu funcții de conducere și de execuție din cadrul autorităților administrației publice locale.

• **PE 9 FEBRUARIE CURENT**, Biblioteca Științifică a Academiei de Administrare Publică a organizat, în localul Bibliotecii, în comun cu Departamentul dezvoltare profesională, o activitate practică pentru personalul cu funcții de conducere din cadrul ad-

ministrației publice centrale, aflat la cursuri de perfecționare, la tema „**Resurse informatice documentare în domeniul teoriei și practicii administrației publice**”.

Șefa secției informare și documentare, Rodica Sobieschi-Camerzan, precum și specialistul principal, Sergiu Carcea, le-au vorbit audiențelor despre utilizarea resurselor infodocumentare tradiționale și electronice în practica organelor administrației publice centrale.

O activitate similară a fost desfășurată și pe 14 februarie curent pentru funcționarii publici debutanți din autoritățile administrației publice centrale.

• **BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A ACADEMIEI** a organizat la 14 februarie curent o expoziție de carte și alte materiale inedite cu genericul „Grigore Vieru: Mereu aproape”, consacrată celei de-a 77 aniversări de la nașterea marelui poet național, cetățean și patriot Grigore Vieru. Vizitatorii expoziției dau o înaltă apreciere vieții și activității literare a poetului, iar unii dintre ei recită din poezia lui Grigore Vieru și chiar îngână unele dintre cele mai cunoscute melodii, inspirate de versurile poetului.

• **DUPĂ CUM A RELATAT** corespondentului „FP” dl Tudor Leancă, director al Departamentului gestiune și servicii interne al Academiei de Administrare Publică, în timpul apropiat, la etajul 3 al căminului Academiei se vor încheia lucrările de reconstrucție, în rezultatul cărora se vor da în folosință 11 camere tip hotel pentru 22 de locuri. Încăperile respective vor fi amenajate în stil modern, mobilierul pentru ele fiind deja procurat.

Între Scylla și Charybda

Mihai Eminescu

Opera politică

(Continuare.
Început în nr. 20/2011)

BASARABIA

Pentru mai mare vădire a lucrului, reproducem întreg zăpisul tătarilor nohai dat la mâna lui Grigore Vodă:

Pricina acestui zăpis este precum în anul 1141 (al Hegirei, de la Hristos 1730) Măria Sa înălțatul și milostivul stăpânul nostru Mengli-Gherei-Han, trimitând arz la împărăție, pentru ca să ni se orânduiască din pământul Moldovei loc de așezământ și de pășunarea bucatelor, după arzul Măriei Sale și cu știința Măriei Sale, Domnul Moldovei orânduindu-ni se cu ferman împărătesc din pământul Moldovei 32 ceasuri de-a lungul și două ceasuri de-a curmezișul, care loc fiind din început chiar loc moldovenesc și de folosul și hrana pământului Moldovei: Măria Sa hanul împreună cu Măria Sa pașa, păzitorul Tighinei, cu hatîșerîf împărătesc au hotărât și au măsurat și au lămurit hotarul acestui loc mai sus pomenit; [au] orânduit pentru cei ce vor locui pe acel loc al Moldovei, 32 ceasuri de-a lungul și două ceasuri de-a curmezișul, să dea, oșebit de ușurul ce este obicinuit plată, chirie pentru loc. Care legătură noi am primit, adică pentru nohaii ce vor locui pe acel loc al Moldovei să-și dea ușurul și hacul pământului și toată plata deplin, și cu învoiuța noastră și a tuturor bătrânilor noștri făcutu-s-au și hoget după legea noastră, întru care s-au însemnat toate legăturile acestea cu carele noi ne-am legat și am primit; după cum însemnează hogetul, așezate fiind aceste tocmele și orânduiele, noi toți așezându-ne ca să locuim pe partea locului Moldovei unde ni s-au poruncit.

Însă cunoscând noi că, pentru pășunatul dobitoacelor noastre, om avea lipsă și strâmtoare, ajuns-am cu rugăminte la divanul Măriei Sale Hanului stăpânului nostru, rugând și cu cerindu-ne ca să ne isprăvească

puțină nevoie numai pentru dobitoace, și păstorii noștri să se poată pășuna pe unele părți de loc a Moldovei de pe care ne-am rădicat noi, fiind acele părți de loc de această dată nelocuite de raiaua Moldovei, și, deșerte aflându-se acele părți de loc, ne-am rugat ca să avem voie a ne pășuna dobitoacele noastre, o seamă de vreme. Deci Măria Sa Hanul, milostivindu-se asupra noastră, trimise-au către Măria Sa Domnul Moldovei cinstelăluc Măriei Sale și despre partea noastră, a nohailor, pe Kaspolat-Mârza anume și pe Cantemir-Mârza și pe Iș-Mârza și pe Sultanul Mambet-Mârza, împreună cu omul Măriei Sale, cu pofta pentru această ispravă; care împreunându-se cu Măria Sa Domnul Moldovei și arătându-se pofta și rugăminte noastră, răspunsu-le-au Măria Sa cum că acele locuri sunt pentru trebuința locuitorilor Moldovei și pe urmă pe acele locuri este să se așeze și să locuiască raiaua Moldovei.

Într-acest chip arătându-le Măria Sa Domnul Moldovei, mârzacii acei de mai sus pomeniți, vechilii noștri, răspunzând într-acest chip, s-au apucat, de vreme că acele părți de loc pe care noi să ne pășunăm dobitoacele se află deșerte de această dată de locuitori, pe acele părți de loc poftim să ni se dea voie de pășunat o seamă de vreme; iară în părțile ce-or fi trebuitoare pentru locuitorii Moldovei să nu ne atingem, ce numai să pășunăm în părțile unde ne vor arăta ispravnicii și zapcii marginilor Moldovei, iară peste voia lor să nu avem a călca aiurile, și despre car[e] ne-ar arăta ei că este de trebuință locuitorilor Moldovei îndată fără nicio întârziere să avem a ne ridica dobitoacele.

Și, oșebit de aceasta, apucându-ne noi să dăm Măriei Sale Domnului Moldovei alăm îndoit pe bucatele noastre, Măria Sa plecând către poftă și porunca (?) Măriei Sale hanului și sfătuindu-se la aceasta și cu ai săi boieri ai Moldovei, într-acest chip au dat răspuns, zicând: precum pentru pășunea dobi-

toacelor de-om cumva pași noi peste legăturile și așezământul ce se însemnează mai jos, niciun ceas să nu ne lase dobitoacele pe locurile Moldovei să le pășunăm; așijderea și dobitoacele noastre să aibă a se pășuna numai pe acele părți de loc care ne-ar arăta dumnealui sârdarul și dumnealui căpitanul de codru și afară din cuvântul acestor boieri a Măriei Sale nici un pas să nu pășim, nici să facem cât de puțină supărare cuiva, nici să cutezăm a face pe pământul Moldovei lăcaș au sălaș pentru păstorii noștri, ce numai să aibă a-și purta păstorii noștri după obiceiul lor câte o oba în care; iară din oba afară pe locurile acele să fim volnici a bate par sau țaruș, fără decât vitele noastre, fiind la iernatec și fiind trebuință pentru vițeei noștri, să stea sub acoperământ, numai pentru vițeei noștri să avem voie, din ceputul iernii până în sfârșit, a ne urzi pe locurile unde ne-ar arăta zapcii Măriei Sale câte o colibă ce se cheamă tătărește aran; noi singuri să avem a le urzi la începutul iernii și iară noi singuri să avem a le strica la sfârșitul iernii. Iară de nu le-am strica pe cum ne apucăm oamenii Măriei Sale să aibă a le da foc și a ne ridica cu totul.

Așijderea și din stăpânii dobitoacelor, care ar avea dobitoace la iernatic sau la văratic, mârzaci fiind sau kara-tătari, fiind trebuință să-și cerceteze dobitoacele, de ar vrea să meargă la dobitoace să le vadă, să aibă întâi a merge la boierii Măriei Sale diregătorii marginilor, adică la serdarul și la căpitanul de codri și la pârălabil de Lapușna, și, arătându-și nevoia și trebuința lor ca să meargă să-și vadă dobitoacele colo unde se pășunează, așa cu știința lor să aibă voie a merge, iară fără de voia și cuvântul acestor boieri nimeni din noi să nu aibă voie a călca pe părțile Moldovei.

Iară de s-ar afla cineva din nohai cu pricina dobitoacelor să vie pe locurile Moldovei ori păstorii noștri cu vreun chip de s-ar ispiti a face vreun supăr odăilor sau fânațelor răielei locuitorilor Moldovei sau de s-ar afla cineva

din nohai sau dintr-alții și s-ar ispiti a face cât de puțin val sau cât de puțină stricăciune fânațelor, odăilor, dobitoacelor, pănilor sau semănăturilor, unul ca acela să aibă a se prinde și legat să se trimită la lași și acolo să i se dea certare precum se cade.

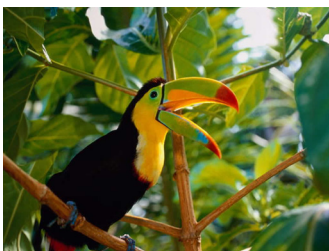
Și pe locurile unde s-ar pășuna vitele noastre, oricând ne-ar arăta și ne-ar zice boierii ce s-au zis mai sus cum că părțile acele sunt trebuitoare pentru locuitorii Moldovei, îndată să avem a ne ridica dobitoacele de acolo fără nici o întârziere și price.

Iar pentru alămul îndoit apucându-ne noi ca să dăm Măriei Sale Domnului Moldovei, Măria Sa n-au primit a ne lua alăm îndoit și ne-au arătat că gândul Mă[riei] S[ale] nu este să ia de la noi alăm îndoit, nici să lăcomește a lua de la noi bani îndoiți pentru pășunatul vitelor noastre; ce numai pe cât însemnează în hoget atâta primește și Măria Sa să ia de la noi. Pentru care și noi ne-am apucat ca să dăm deplin precum însemnează în hoget, toate deplin fără nici o pricină și preget, și afară din hotarul acesta la nimica să nu pășim, nici cătu-i o palmă de loc, nici prin dobitoacele noastre să nu avem a supune și a tăinu dobitoacele răielei sau a neșuitorilor.

Și dintr-aceste legături, din toate câte s-au pomenit mai sus, de-om pași cât de puțin și de n-am păzi aceste legături toate, să aibă voie Măria Sa a ne scoate toate dobitoacele afară de pe locul Moldovei.

(Va urma)

Papagali pricepuți la pictură

Cum păsările par să fie cel mai simpatic subiect de studiu al oamenilor de știință, un grup de cercetători de la Universitatea Keio din

Tokyo (Japonia) a mai ajuns la o concluzie uluitoare. Dacă ar fi să le dăm crezare, s-ar părea că după ani de muncă au reușit să învețe câțiva papagali să distingă între stilul cubist și impresionist. Psihologul Shigeru Watanabe susține chiar că papagalii școliți de el pot identifica o pictură cubistă cu o precizie de 90%. Măine-poimăine ne trezim că papagalii ne dau lecții de cultură generală!..

Un inventator chinez vinde «țigări sănătoase»

Inventatorul chinez Pu Danming susține că a vândut nu mai puțin de 500.000 de exemplare din invenția sa, „țigara sănătoasă”, pe care a lansat-o în noiembrie 1999 în Beijing. Produsul cu pricina are mărimea și forma unei țigări obișnuite, numai că tutunul tradițional a fost înlocuit cu ierburi frumos mirositoare, o mică baterie, un microcip și alte câteva componente electronice minusculare. Cum nu este o țiga-

ră obișnuită, „țigara sănătoasă” nu trebuie să fie aprinsă, nu scoate fum, în schimb în momentul în care fumătorul „trage” un fum, la capătul ei se aprinde un fel de scânteie, ce imită aproape perfect fumul obișnuit.

Delfinii o imită pe Mariah Carey

Un om de știință american susține că delfinii cântă hit-uri actuale. Dr. Hector Corona a dezvăluit presei că, încetinind puțin sunetele înregistrate de el în timp ce

urmărea comportamentul delfinilor, a avut surpriza să descopere că sunetele scoase de simpaticele animale fac parte din hit-uri lansate de ... Mariah Carey sau Bryan Adams. Cercetătorul american a explicat acest lucru neobișnuit prin faptul că delfinii ar reproduce cântecele pe care le aud de la radiourile de pe vasurile pe care le întâlnesc în plimbările lor în larg.

Ce-și mai uită chirurgii în pacienți?!..

Un chirurg trăsnet din Franța a analizat toate cazurile cu „probleme de memorie” ale colegilor săi. Potrivit statisticilor sale, în fiecare an, în Franța, peste 5.700 de obiecte sunt uitate de chirurghi în pânțele bolnavilor, adică o masă cu o greutate totală de aproximativ 7 tone. Profesorul francez a realizat și un clasament al obiectelor

cel mai des uitate în corpul pacienților. În acest top insolit, locul întâi este ocupat de ochelari, urmat de ceasuri, firole, pixuri, tifoane și bisturie. Cele mai rare sunt cazurile în care medicii și-au adus aminte abia după ce au încheiat operația că și-au uitat în pacient... telefonul mobil sau... proteza dentară.

Șoarecele care-și schimbă culoarea

Incredibil, dar adevărat!.. Un șoarece și-a schimbat culoarea blănii de la alb la negru datorită unei gene. O echipă americano-coreeană a anunțat în ediția din ianuarie a revistei britanice „Nature Biotechnology”, că a reușit să transforme părul din blana albă a unui șoarece în... negru, acest lucru fiind posibil doar printr-o mutație genetică. Alternarea genetică în discuție a avut drept subiect o genă despre care se crede că ar fi responsabilă de crearea enzimei ce produce melatonina, substanță ce are legătură cu pigmentarea.

Tehnica aceasta a mai fost utilizată pentru a modifica în eprubetă culorile unor mici ființe, simple, dar abia acum echipa de cercetători de la Universitatea Thomas Jeffer-

son din Philadelphia a reușit să schimbe culoarea unui animal mai complex, deocamdată a unui șoarece.

Flo, roboțica infirmieră

Va veni o vreme când infirmierele vor fi înlocuite cu niște roboți care vor ajuta persoanele în vârstă și le vor anunța cu o voce de sinteză ora când trebuie să ia medicamentele sau ce regim alimentar anume să urmeze. Cel puțin, acesta este scenariul pe care-l anunță cercetătorii de la Universitatea Pennsylvania pentru mileniul acesta. Aceștia au realizat o nouă generație de roboți special construiți pentru a ajuta persoanele în

vârstă și pentru a-i informa pe medicii acestora imediat ce bătrânul respectiv are o problemă de sănătate. Botezată „Flo”, viitoarea infirmieră robotizată va fi programată să le reamintească senililor orele la care trebuie să-și ia medicamentele și va controla periodic pacientul (tensiune, temperatură, greutate etc.) transmițând ulterior datele culese, prin e-mail, doctorului la care se tratează persoana ce se va bucura de serviciile lui „Flo”.

Două dosare penale pentru reprezentantul Guvernului

Șeful oficiului teritorial Edineț al Cămarilor de Stat a fost reținut în flagrant delict de către ofițerii DGT Nord a CCCEC, pentru trafic de influență și corupere pasivă.

În primul caz, persoana cu funcție de răspundere este bănuțită că ar fi extorcat și primit 50 000 lei de la un cetățean în scopul de a determina un judecător să pronunțe o sentință în favoarea acestuia.

În consecință, a fost pornită o cauză penală pe semnalmentele infracțiunii prevăzute de art. 326 al.2 lit.c) Cod Penal al RM, care se pedepsește cu pri-

vațiune de libertate de la 2 la 6 ani sau cu amendă de la 1000 la 3000 u.c.

În urma măsurilor operative de investigație efectuate în cadrul cauzei penale menționate de către ofițerii DGT Nord a Centrului anticorupție, s-a stabilit că funcționarul pretindea de la același cetățean mijloace bănești în sumă de 1000 de euro, pentru a nu îndeplini anumite acțiuni ce țin de atribuțiile de serviciu ale funcționarului.

În baza faptelor stabilite, CCCEC a mai pornit o cauză penală în baza art.324 alin.(1) Cod Penal al RM, iar funcționarul a fost reținut în flagrant delict în biroul său de serviciu în momentul primirii a 1000 de euro de la denunțator.

Pentru faptele enunțate, la 03.02.12, șeful oficiului teritorial al Cămarilor de Stat a fost reținut în calitate de bănuțit în corupere pasivă și trafic de influență.

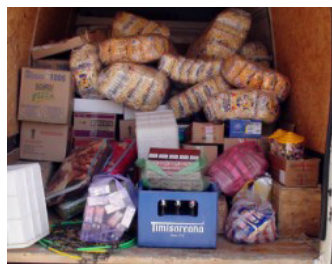
Un director, un specialist și un inspector au fost trimiși pe banca acuzaților

Procuratura capitalei a finalizat urmărirea penală pornită pe faptul comiterii contrabandei în proporții deosebit de mari.

Procurorii îl învinuiesc pe directorul unui agent economic, că ar fi organizat contrabanda, iar specialistul în domeniul vămii, inspectorul Biroului Vamal, precum și 3 persoane juridice - de complicitate la contrabandă.

Potrivit rechizitoriului, în anul 2009, directorul, acționând de comun acord cu specialistul în domeniul vămii și inspectorul Biroului Vamal, precum și cu 3 persoane juri-

dice, având intenția obținerii unui profit ilicit prin introducerea frauduloasă în Republica Moldova a mărfurilor prin contrabandă în proporții deosebit de mari, au elaborat un plan

criminal complex, împărțind rolurile între ei.

Astfel, directorul, folosin-

du-se de situația de serviciu, efectua comenzi de marfă (producție textilă și accesorii în sortiment) de la furnizorii sau producătorii din străinătate, iar la primirea mărfurilor, care erau introduse în Republica Moldova prin contrabandă, asigura atribuirea unui aspect legal operațiunilor de import.

Potrivit procurorilor, în

privința învinuiților – persoane fizice, a fost aleasă măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea.

Acțiunea civilă a fost înaintată în sumă totală de peste 1,7 mln. lei.

Procurorii au transmis cauza penală cu rechizitoriu pentru examinare în fond la Judecătoria sect. Botanica.

Doi polițiști din Edineț vor compărea în fața instanței de judecată

Recent, Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție i-a deferit justiției pe doi colaboratori de poliție din Edineț.

Cei doi sunt învinuiți de procurori că, în noiembrie 2011, au stopat un automobil șoferul căruia era în stare de ebrietate și nu deținea actele necesare pentru a conduce mijlocul de transport.

Pentru a nu întocmi procesul-verbal cu privire la contravenția comisă și a nu-l supune examenului medical de stabilire

a stării de ebrietate, polițiștii au extorcat de la șofer suma de 400 dolari SUA.

Câteva zile mai târziu, unul dintre polițiști a asigurat șoferul că îl va influența pe colegul său să accepte jumătate din suma la care pretindea, acesta în schimb urma să-i întoarcă actele ridicate și să nu înregistreze materialele cu privire la contravenție.

Polițistul a fost prins în flagrant în biroul său de serviciu în timp ce primea de la victimă suma de 200 dolari SUA.

Șeful unui Centru de sănătate publică bănuțit de corupere pasivă

Ofițerii Centrului anticorupție au reținut zilele acestea o persoană cu funcție de răspundere din cadrul Centrului sportiv de pregătire a loturilor naționale, fiind suspectată de trafic de influență.

Bănuțitul ar fi extorcat și primit de la managerul unei firme 1700 de euro, susținând că ar avea influență asupra unor angajați ai Camerei de Licențiere pentru a-i determina să perfecteze și să elibereze o licență în domeniul construcției.

La momentul reținerii în flagrant, suma de 1000 euro a fost depistată în buzunarul hainei bănuțitului.

De menționat că, anterior,

sub controlul colaboratorilor operativi ai Centrului către bănuțit a fost livrată suma de 700 euro.

Astfel, pe acest fapt a fost pornită o cauză penală în temeiul art.326, alin.(2), lit.b Cod Penal al Republicii Moldova, iar bănuțitul riscă o pedeapsă cu amendă de la 1000 la 3000 unități convenționale sau privațiune de libertate pe un termen de la 2 la 6 ani.

De la începutul anului 2012, în atenția CCCEC se află deja 11 cazuri de trafic de influență, care sunt investigate.

Serviciul de presă al Procuraturii Generale și CCCEC

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI (CEDO)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cu sediul la Strasbourg, este o instituție a Consiliului Europei. CEDO își are originile în Convenția Europeană a Drepturilor Omului din 1950, semnată la Roma, pe 4 noiembrie și intrată în vigoare în septembrie 1953. Convenția a reprezentat primul efort colectiv în direcția impunerii și respectării drepturilor afirmate de Convenția Universală. În prima fază Curtea lucra în tandem cu Comisia Europeană, dar pe măsură dezvoltării activității din anii '80-'90, activitatea Curții nu a mai fost atât de dependentă de Comisie.

Convenția statua următoarele drepturi și libertăți: dreptul la viață, interzicerea torturii, interzicerea sclaviei și a muncii forțate, dreptul la libertate și la siguranță, dreptul la un proces echitabil, nici o pedeapsă fără lege, dreptul la respectarea vieții private și de familie, libertatea de gândire, de conștiință și religie, libertatea de exprimare, libertatea de întrunire și de asociere, dreptul la căsătorie, dreptul la un recurs efectiv, interzicerea discriminării, derogarea în caz de urgență, restricții ale activității politice a străinilor, interzicerea abuzului de drept, limitarea folosirii reștrângerii drepturilor.

CEDO se compune dintr-un număr de judecători egal cu cel al statelor contractante. Componența Curții numără în prezent 47 de judecători. Nu există nicio restricție în ceea ce privește numărul de judecători de aceeași naționalitate.

Judecătorii sunt aleși de fiecare dată pentru șase ani de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.

Curtea își alege în plenul ei președintele, doi vicepreședinți și doi președinți de secțiune pe o perioadă de trei ani.

CURTEA EUROPEANĂ DE CONTURI

Curtea Europeană de Conturi a fost înființată prin Tratatul de la Bruxelles (Tratatul bugetar), semnat în 1975; ea și-a început activitatea în 1977, iar prin Tratatul de la Maastricht a devenit instituție a Uniunii Europene.

Misiunea Curții Europene de Conturi este de a asigura auditul independent asupra modului de formare și de utilizare a fondurilor Uniunii Europene și de a evalua, astfel, modul în care instituțiile europene își îndeplinesc aceste atribuții, cu dublul scop de a îmbunătăți gestionarea resurselor financiare și de a informa cetățenii UE cu privire la utilizarea fondurilor publice de către autoritățile cu responsabilități de gestiune.

Curtea Europeană de Conturi este formată din 27 de membri, câte unul din fiecare stat membru, numiți pe o perioadă de șase ani (cu posibilitatea de reînnoire a mandatului) de Consiliul Uniunii Europene. La Curtea de Conturi își desfășoară activitatea aproape 1000 de angajați din cele 27 de state membre, inclusiv traducători, administratori și auditori.

Președintele Curții de Conturi este ales de membrii săi pentru o

durată de trei ani. Sediul Curții de Conturi se află la Luxembourg.

DEFICIT DEMOCRATIC

Deficitul democratic este un concept folosit în principal pentru a sublinia că Uniunii Europene și organismelor sale le lipsește legitimitatea democratică și îi par inaccesibile cetățeanului de rând, din cauza modului lor de funcționare foarte complex. În această viziune, imaginea percepută este a unui sistem instituțional comunitar dominat de o instituție ce are atât puteri legislative, cât și guvernamentale (Consiliul Uniunii Europene) și de o instituție birocratică, fără legitimitate democratică (Comisia Europeană).

Problema legitimității democratice a fost ridicată în fiecare etapă a procesului de integrare europeană, din ce în ce mai accentuat. Tratatul de la Maastricht, de la Amsterdam și de la Nisa au consolidat rolul Parlamentului European în numirea Comisiei Europene și controlul asupra sa și au crescut, progresiv, numărul domeniilor în care se aplică procedura de codecizie.

DELIMITAREA COMPETENȚELOR

Delimitarea competențelor între UE și statele membre este

unul dintre punctele importante identificate de Declarația privind Viitorul Uniunii Europene, anexată Tratatului de la Nisa, și de Declarația de la Laeken. Scopul este stabilirea clară și precisă a distribuției competențelor în UE, respectând principiile de subsidiaritate și proporționalitate și îndeplinind, pe cât posibil, așteptările cetățenilor Europei. Este necesar un sistem pentru monitorizarea respectării acestor delimitări. Trebuie să se identifice mai bine ce ține de competențele Comunității, de cele regionale sau chiar locale. În distribuția competențelor între Uniunea Europeană și statele sale membre, se disting trei categorii de competențe.

Competențele concurente sau parțiale se folosesc în domenii în care acțiunea Comunității este mai eficientă decât acțiunea separată a statelor membre, conform principiului subsidiarității.

Competențele comunitare exclusive se folosesc în domenii în care statele membre au renunțat la posibilitatea de a acționa separat.

În privința competențelor sau a domeniilor de acțiune de sprijin, singura misiune a Comunității constă în coordonarea și încurajarea acțiunii statelor membre.

Tratatul de la Lisabona clarifică distribuția competențelor între Uniune și statele sale membre, făcând distincția între competențele exclusive, cele partajate și cele de sprijin, de coordonare sau de completare.

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **"ADMINISTRAREA PUBLICĂ"** și la ziarul **"FUNCȚIONARUL PUBLIC"**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **"Administrarea Publică"** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **"Funcționarul public"** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - specialist principal

Sergiu PÎSLARU - specialist principal, designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 15.02.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

"Funcționarul Public" - supliment la revista "Administrarea Publică" -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova